

SYKEPLEIE I DET SEN- MODERNE NORGE

HØSTEN 2019

Førstelektor Petrin Eide

FORELESNINGENS INNHOLD

- Litt om dagens helsevesen/spesialisthelsetjenesten/helse status i befolkningen
- Litt om morgendagens medisin
- Litt om sykepleiefaglige utfordringer

FRA ENGEN TIL HAUKELAND

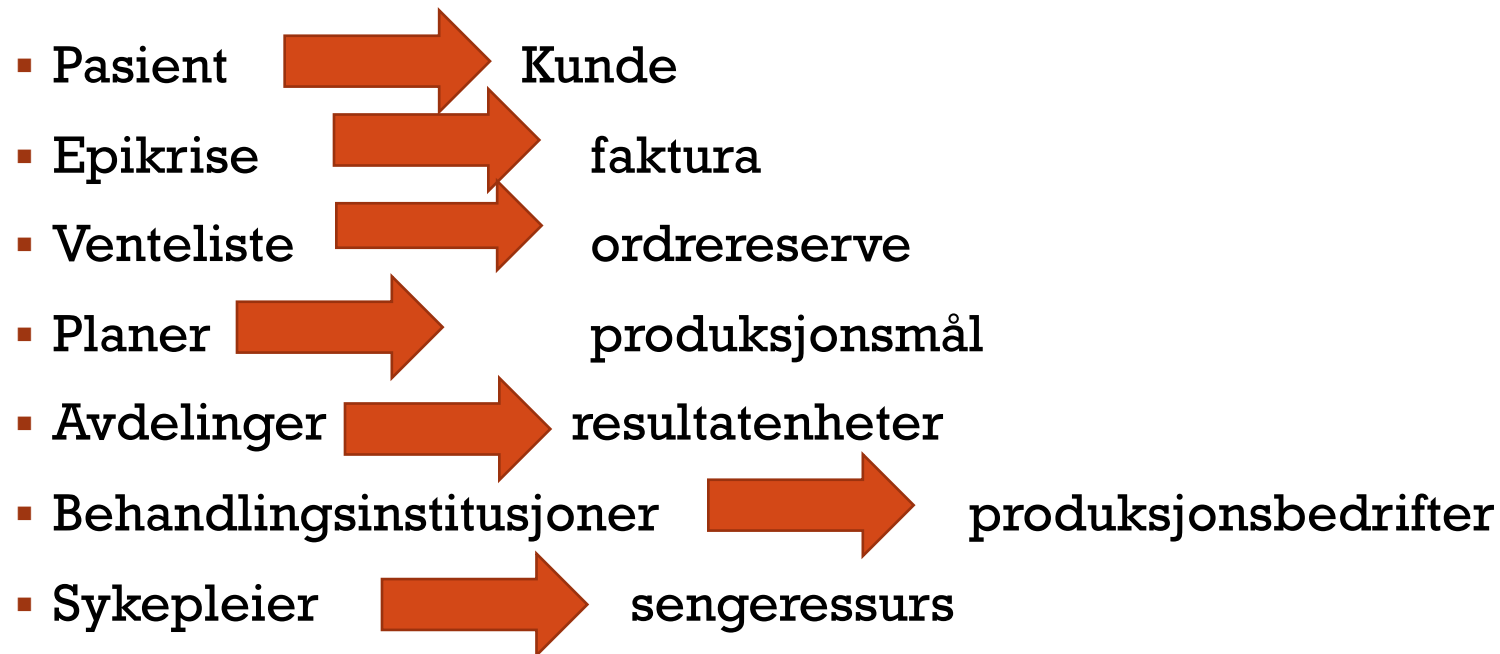

HELSESEKTOREN

- Moderne medisin er i dag en viktig **samfunnsaktør**. I den forstand at helse har blitt satt på dagsorden på en slik måte at både stat og borgere er ekstremt opptatt av god helse og godt helsevesen.
- Moderne medisin er også et stort **marked**, i den forstand at det er enorme fortjenester å hente der, og at det er en skarp konkurranse om markedsandeler (medisiner, blodprøver, røntgen, medisinsk utstyr og teknologi)
- Moderne medisin har også utviklet seg til å bli en **drivkraft** i den teknologiske utviklingen, og blir sett av flere som en **næring** eller **industri**

SPRÅKLIG FORANDRINGER

FRA SYKEHUS Senger TIL KOMMUNEHelseTJENESTEN

Foto: Wllse, A. B.

Oslo byarkiv

SENGEPLASSER I SPESIALIST HELSETJENESTEN

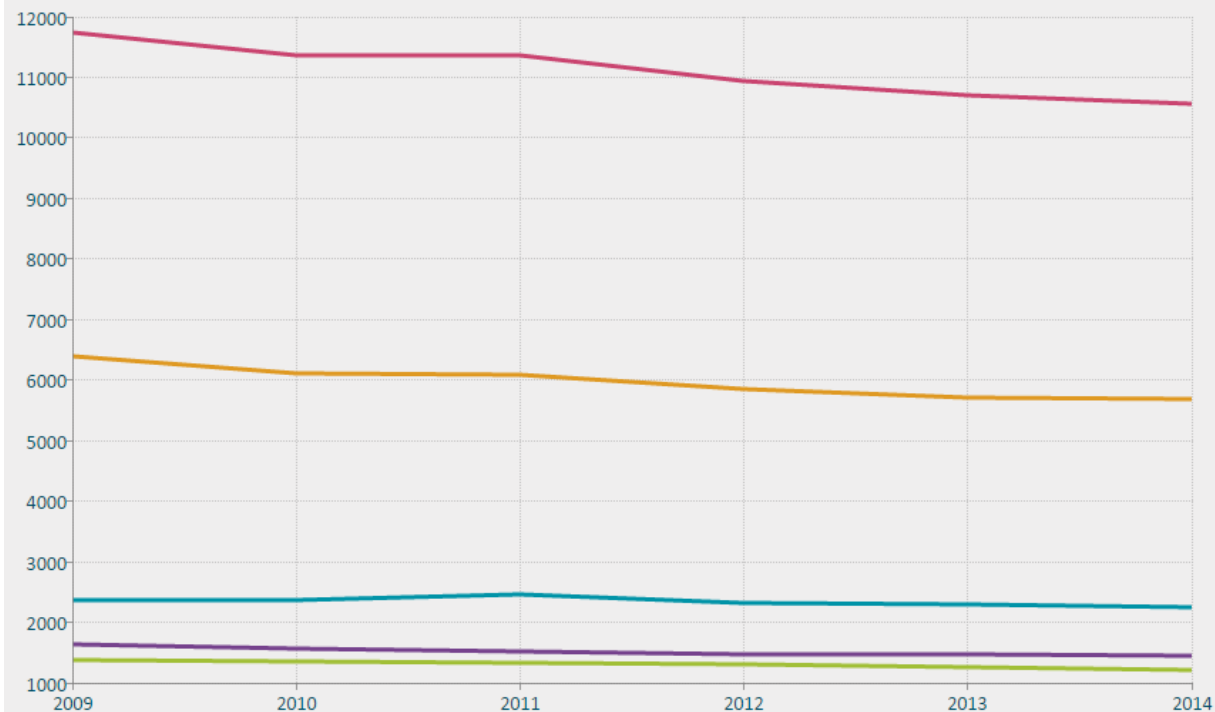
- Døgnplasser :
- 1990 Soma; 17 176 Psyk; 8011
- 2015 Soma; 15 535 Psyk; 3971
- +Rus 1927

EFFEKTIVE SENGER SOMATISKE SYKEHUS

Effektive senger somatiske sykehus

Velg tallgrunnlag og bostedsområde

Effektive senger

Helse Midt-Norge, ...

- Helse Sør-Øst
- Helse Vest
- Helse Midt-Norge
- Helse Nord
- Norge totalt

JUNI 2019

NYE GAUSTAD: Blokkene til det nye regionsykehuset på begge sider av dagens Rikshospital og totalfredede Gaustad sykehus til høyre.
Foto: Ratio/ARKITEMA

Ullevål-nedleggelse: Sparer flere hundre sykepleiere

Styreleder i Helse Sør-Øst påpeker at nedleggelsen av Ullevål vil medføre flere hundre færre sykepleiere.

Av **SVEN ARNE BUGGELAND**

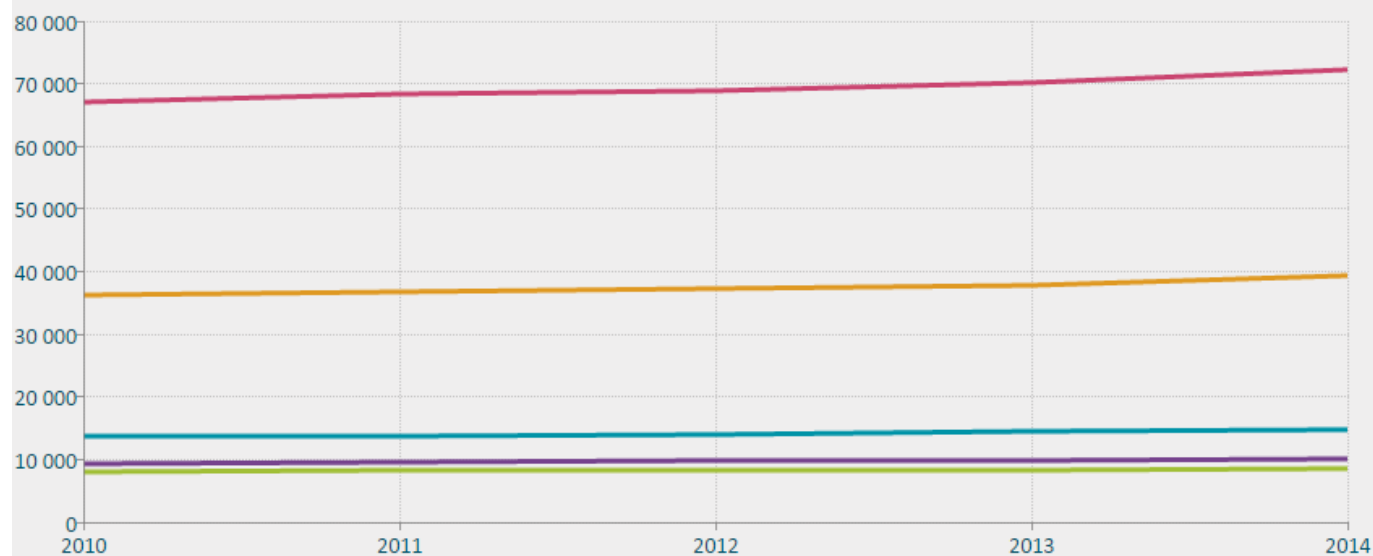

FRA BEHANDLING OG PLEIE TIL DIAGNOSTISERING OG BEHANDLING

ÅRSVERK

Antall somatiske årsverk - absolutte tall

Velg tallgrunnlag o

Personell totalt

Helse Sør-

- Helse Sør-Øst
- Helse Vest
- Helse Midt-Norge
- Helse Nord
- Norge totalt

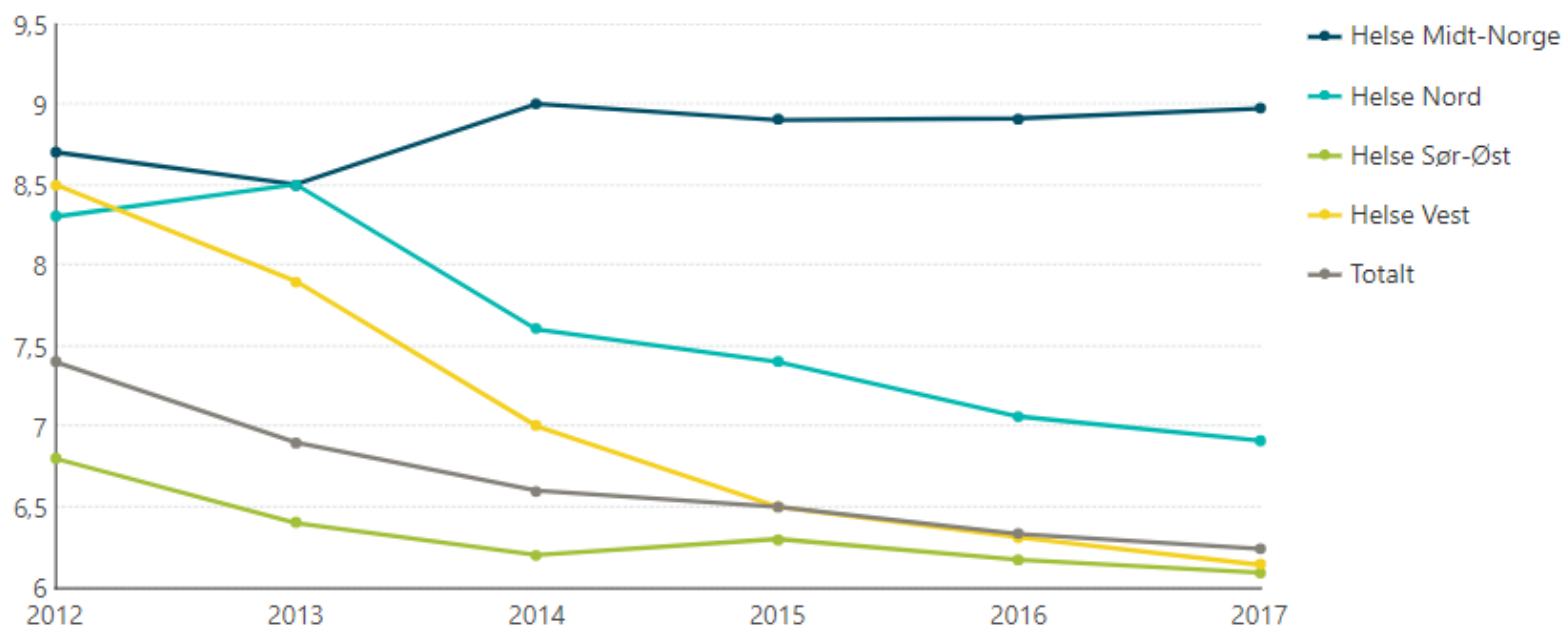
LEGEÅRSVERK

- Antall legeårsverk i spesialisthelsetjenesten har økt med cirka 2800 fra 2011-2016
- (Helsedirektoratet; Rapport; Leger i kommune og spesialist helsttjenesten 2018)

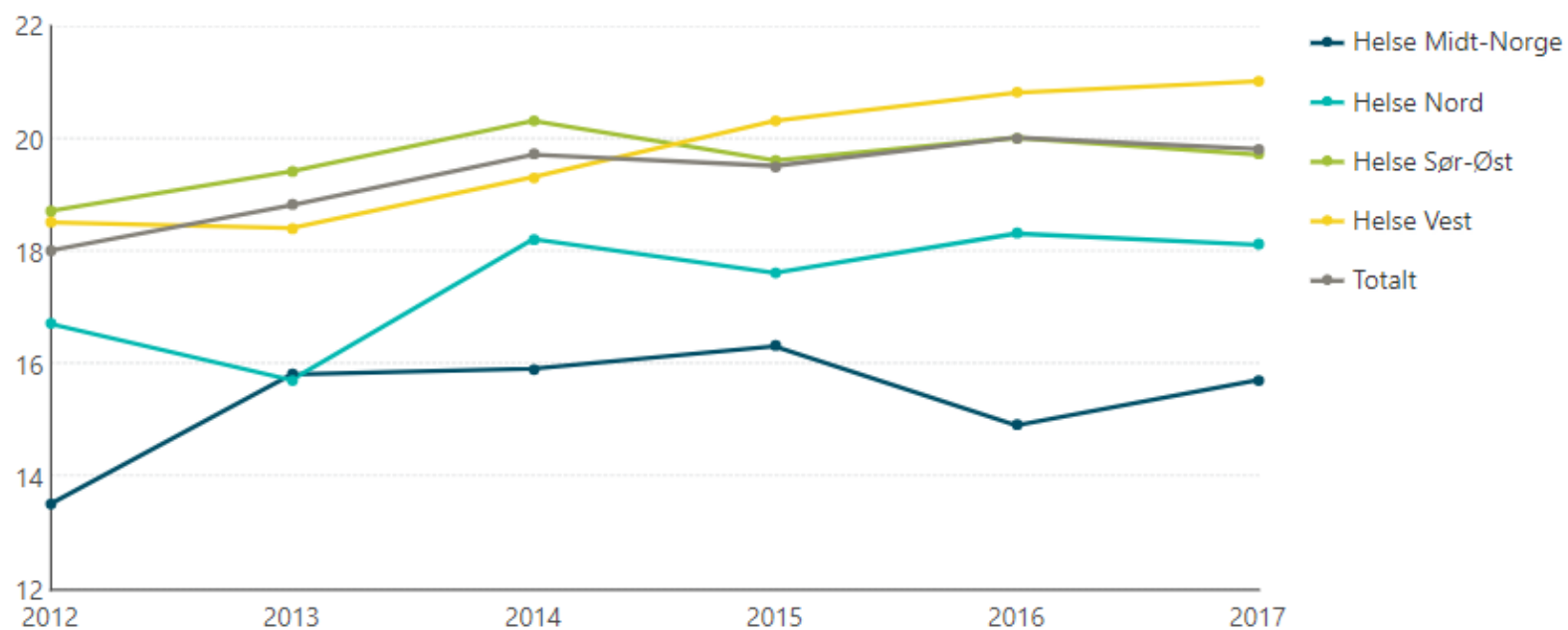
GJENNOMSNIITTLIG LIGGETID

Gjennomsnittlig liggetid. Utvikling 2012-2017

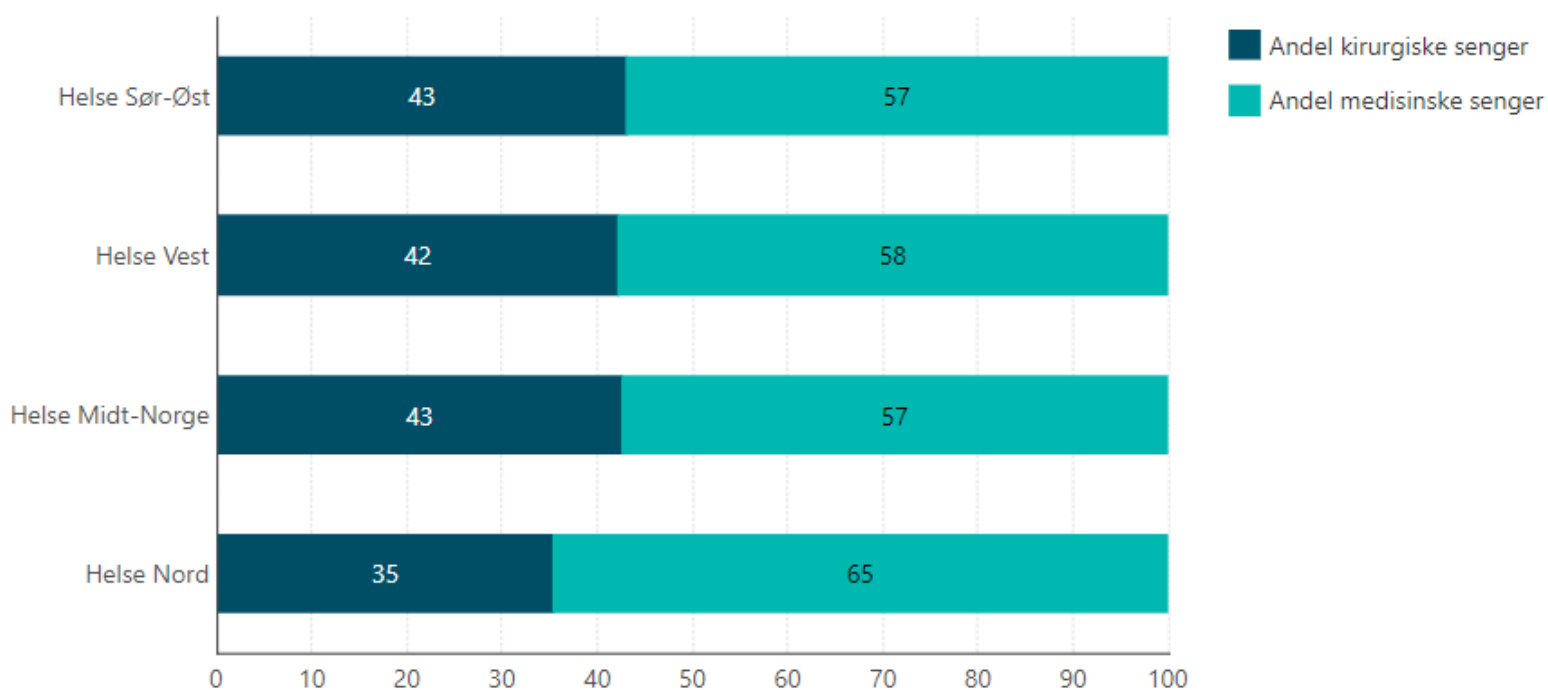
REINNLEGGELSER

Andel reinnleggelser. Utvikling 2012-2017

ANDEL MEDISINSKE OG KIRURGISKE Senger

Effektive senger: andel kirurgiske og medisinske senger

KIRURGISK BEHANDLING

- Ca. 50 % av all kirurgisk behandling er dagkirurgi.
- Av planlagt kirurgisk behandling er 59 % dagkirurgi
- Det legges til rette for økt andel dagkirurgi

HELSE STATUS

FHI 2018

HELSE OG SYKDOM

- De viktigste årsakene til sykdom og redusert helse er muskel- og skjelettsykdommer, psykiske plager og lidelser, hjerte- og karsykdommer og kreft.
- Nærmere 70 000 behandles årlig i sykehus og poliklinikker for hjerte- og karsykdom og 32 000 nye krefttilfeller oppdages årlig.
- Psykiske lidelser kommer ofte i ung alder og har ofte et langvarig forløp. I løpet av ett år vil én av fem voksne ha en psykisk lidelse, vanligst er angst og depresjon. I aldersgruppen under 75 år bruker nesten 6 prosent antidepressiver.

De hyppigste dødsårsakene 1998-2017

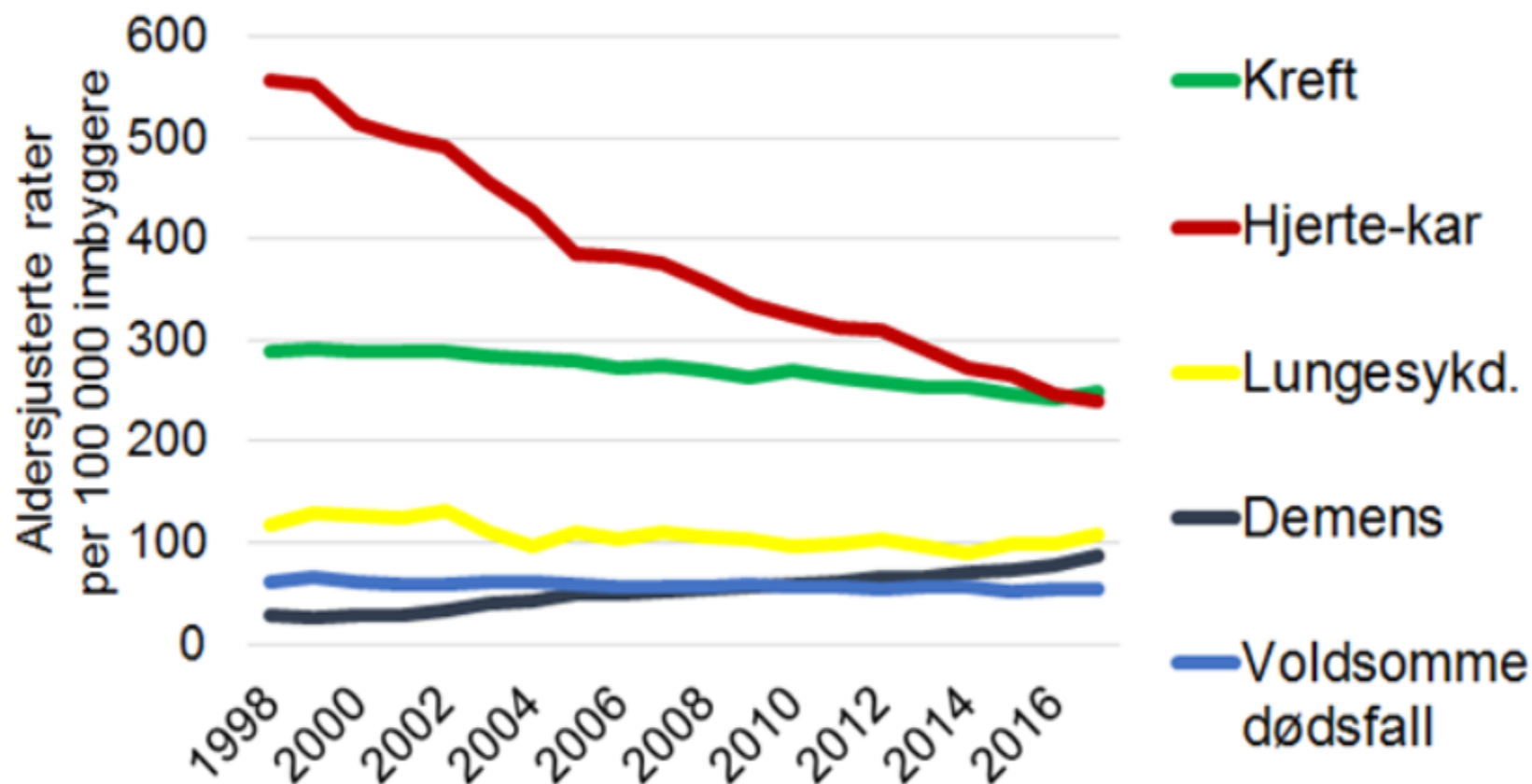

Diagram: FHI.

SMITTSOMME SYKDOMMER.

- Alvorlige smittsomme sykdommer er mindre vanlige i Norge enn i de fleste andre land.
- Økt smittepress gjennom internasjonal handel med matvarer og dyr, migrasjon og reising kan få konsekvenser for folkehelsen, også i Norge.
- Smittevern og miljø Sykdom forårsaket av klimaendringer, miljøgifter og antibiotika-resistens utgjør en liten del av den totale sykdomsbyrden i Norge i dag. Dette er imidlertid områder som det er viktig å følge med på, for situasjonen kan endre seg raskt.(FHI)
- Hver 20. pasient i helseinstitusjoner rammes av en «sykehusinfeksjon».

Fem drivere som vil endre helsetjenesten*

1. Aldrende befolkning (og utøvere)

2. Økning i kroniske sykdommer

5. "Den nye tjenestemottakeren"

4. Teknologiske og medisinske fremskritt

3. Informasjonsrevolusjonen

* Basert på undersøkelse av Advisory Board

MEDISINSKE VISJONER

- Store forventninger om teknologiske gjennombrudd:
- Omsorgsteknologi
- Genterapi
- Microchip behandling
- Kirurgi på kjøkkenbenken
- Nano- medisin
- Gen basert skreddersydd behandling

NY TID, NYE FØRINGER

TEKNOLOGISK OVER- OPTIMISME ?

Gir legehjelp over nett:
– Syv av ti legebesøk
kan gjøres digitalt

SYKEPLEIE

ANTALL SOMATISKE ÅRSVERK SYKEPLEIERE

Kilde: Spekters tallrapport 2018

Antall stillinger, personer og årsverk

	Stillinger	Årsverk
Sykepleier	24 715	17 764
Spesialsykepleier	16 897	13 644
Jordmor	2 252	1 531
Sum	43 864	32 938

SYKEPLEIE ; 2012.....

- I samhandlingsreformen tas det til ordet for at ” *fremover bør det legges vekt på å tydeliggjøre hva som er innholdet i sykepleiefunksjonen og hvordan dette integreres i den helhetlige helse og omsorgstjenesten*”
- *Vi kan identifisere svært ulike oppfatninger om hva sykepleie er, og hva sykepleiere skal brukes til .*

2 ULIKE DISKURSER

- Sykepleieutdanningene: Sykepleie er et eget fag som innbefatter pleie, omsorg og behandling.
- Offentlige dokumenter: Sykepleiere/sengeresurser er lønnet arbeidskraft, som bør/kan være faglig arbeidskraft som må utdannes til å være fleksible og læringsvillig slik at de kan benyttes der arbeidet finnes.

INTERNASJONALE TRENDER

(MELD.ST.26 2014-2015)

- Reduksjon av kostnadene i helsetjenesten ved å styrke primærhelsetjenesten Økt fokus på forebygging
- Etablering av primærhelseteam (kan ledes av sykepleier)
- Tverrfaglige team for særlige brukergrupper (ofte ledet av sykepleiere)
- Hospital at home. (Sykehustjenester i eget hjem)
- Nurse practitioner. Master i avansert klinisk allmennsykepleie.AKS

OPPGAVE OMFORDELING

- I tråd med samhandlingsreformens intensjoner er oppgave omfordeling et tema i både spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten
- Internasjonalt pekes det på at helsetjenesten vil spare på å benytte mer sykepleie

OPPGAVE OMFORDELING

- **MAKSI SYKEPLEIER ?**
- **MINI LEGER?**

ROBOT ASSISTANT?

KIRURGISK FAGARBEIDER?

Ønsker seg ny fagskole: Fagforbundet vil ha helsefag...
fagbladet.no

OPPGAVE OMFORDELING

KUNNSKAP OG SKJØNN: Diagnostikk i allmennpraksis er mer enn å stille spørsmål og finne svar. Legen veier sitt kjennskap til pasienten mot forskningsbasert kunnskap og bruker faglig skjønn i tolkning av symptomene, skriver innsender. FOTO: NTB SCANPIX (ILLUSTRASJONSFOTO)

Vil du skifte ut legen din med en sykepleier?

Jeg har vært fastlege i 35 år og har samarbeidet med mange dyktige sykepleiere. Jeg har aldri tenkt at vi kunne bytte jobb.

YTRE FAKTORER SOM ER STYRENDE FOR SYKEPLEIEFAGET,

- Sykepleie blir i stadig flere sammenhenger kun definert som bestemte **gjøremål i tiltaks-maler/datasystemer**
- **Måltall** bestemmer pleiens tempo og kvalitet
- **Systempålagt sykepleiedokumentasjon og rapportering** blir stadig mer styrende for fagets gjøremål. (Vabø 2001, Thorsen 2001, Haukelien 2009)
- **Administrasjon** stjeler tid fra pasientene, Sykepleiere bruker stadig mindre tid til pasientkontakt. (30%)
- Arbeidsforhold, arbeidsoppgaver, gjøremål og turnus endres.

ER SYKEPLEIETJENESTEN RUSTET TIL Å LEDE EGET FAG?

- Sykepleie-hierarkiet er utradert fra sykehussystemet
- Sykepleietjenesten mangler infrastruktur
- I sykehusene rapporterer sykepleieledere til overordnede som først og fremst blir etterspurt på kriterier som måltall, effektivitet og kostnader
- I kommunene rapporterer Sykepleietjenesten til Rådmann.
- Hovedtyngden av sykepleiere vil befinne seg i kommunene som alle styres ulikt.
- Andre enn sykepleierne «bestemmer» hva sykepleierne skal bruke sin tid på.
- Stillingshjemler blir «fag- nøytrale»

FREMTIDENS UTFORDRINGER

- Verne om operasjonssykepleiefaget, omsorgen og pasientarbeidet
- Utvikle ny sykepleie til pasientgrupper som blir behandlet på nye måter.
- Utvikle ny sykepleie til pasienter som nå skal pleie seg selv hjemme.
- Ta grep om eget fag; tydeliggjøre eget fag og myndighetsområde
- Det kirurgiske arbeidet
- Det unike hygienearbeidet
- Den «sterile» adferd
- Det omsorgsfulle forebyggende arbeidet
- Kompetansen til å organisere og administrere komplekse system

VI MÅ;

- Bygge infrastrukturer innen sykepleiefaget
- Bli tydeligere på hva vi kan og hva som er unikt med vår kompetanse
- Gi sykepleietjenesten en tydelig stemme i alle offentlige debatter
- Solidaritet med andre profesjoner i helsetjenestene.

VI MÅ HOLDE FAST VED;

- At endringer som gjøres er grunnet i *hva som er det beste for pasienten.*

